

ЧИСЛОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВЧКЕ

СВЕТИ ГАВА ГОРЊОКАРЛОВЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА XX • БРОЈ 43 • АПР 2022

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

ВАИСТИНУ ВАСКРСЕ!

На насловној страни: Икона Св. Новомученика Горњокарловачких, писана у манастиру Успења Пресвете Богородице у Скопљу (Коливарт), а по нацрту сестринства манастира Св. Василија Острошког из Бијељине

Свети Сава горњокарловачки

Излази са благословом Његовог
Преосвештенства Епископа
горњокарловачког г. Герасима

Издавач:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа
„Мартирија“

Председник уређивачког одбора:

Његово Преосвештенство
Епископ горњокарловачки
г. Герасим

Главни и одговорни уредник:

Архимандрит
мр Наум (Милковић)

Чланови редакције:

протојереј-ставрофор Слависа Симаковић
јереј Саша Лончина
ђакон Будимир Кокотовић
четец Марко Поповић
гђица. Сњежана Орловић
гђа. Љубинка Тошева Karpowicz

Адреса уредништва:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартирија“
Вјекослава Клаића 4а

Контакт:

телефон: 00385 (0)47 642 531
факс: 00385 (0)47 642 532
e-mail: casopis@eparhija-gornjokarlovacka.hr

Тираж:

1.000 примјерака

Штампа се средствима Епархије
горњокарловачке. Часопис није
намијењен за продају.

Ваше донације намијењене нашем
издаваштву можете уплатити на
жиро-рачун Епархијског управног
одбора Епархије горњокарловачке:

IBAN HR57 2484 0081 1025 9512 2
Raiffeisen BANK Austria d.d.

Рукописи и фотографије се не
враћају. Текстови и прилози
објављени у часопису представљају
ставове аутора.

ISSN 1334-3467

ЧАСОПИС
ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИЈА • ГОДИНА XX • БРОЈ 43 • АПР 2022 •

ИНТЕРВЈУ ЕПИСКОПА ГОРЊОКАРЛОВАЧКОГ Г. ГЕРАСИМА ЗА “ANADOLU AGENCY”

.....СТР. 2

ђакон Будимир Кокотовић

ЕПИСКОП СТЕФАН ПЛ. АВАКУМОВИЋ ЕПИСКОП ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ (1798-1801) И ТЕМИШВАРСКИ (1801-1822)

.....СТР. 6

проф. др Ненад С. Милошевић

“О ПЛИВАЊУ ЗА КРСТ”

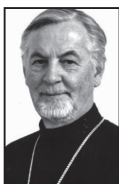
.....СТР. 9

јереј Саша Лончина

ПОЗИТИВНЕ И НЕГАТИВНЕ СТРАНЕ САВРЕМЕНИХ МЕДИЈА У ОДНОСУ НА МИСИЈУ ЦРКВЕ

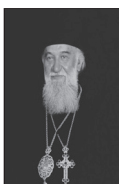
.....СТР. 11

Протојереј Александар Шмеман

О ВАСКРСУ

.....СТР. 18

Епископ горњокарловачки Симеон (Злоковић) 1951-1990

БЕСЕДА НА ТОМИНУ НЕДЕЉУ У КАРЛОВЦУ, 29. АПРИЛ 1979. ГОДИНЕ

.....СТР. 21

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

АКТУЕЛНОСТИ

Вијести преузете са интернет
презентације епархије горњокарловачке

.....СТР. 24

ИТЕРВЈУ ЕПИСКОПА ГОРЊОКАРЛОВАЧКОГ Г. ГЕРАСИМА ЗА “ANADOLU AGENCY”

Епископ горњокарловачки г. Герасим дао је интервју за “Anadolu Agency (АА)” о све учесталијим порукама којим се потпирују сукоби и нова страдања, исељавању људи са

простора Балкана, страдањима становника на Банији у најновијим разорним земљотресима, мигрантској кризи која се дешава на граници између Босне и Херцеговине и Хрватске, те да ли му недостаје родни Теслић. Интервју вам преносимо у цјелости.

АА: Ваше преосвећенство у посљедње вријеме се поновно широм региона могу чути поруке и покличи којим се позива на рат, сукобе, страдања. Зар нам није доста сукоба и рата? Које и зашто одговарају такве ствари?

Владика Герасим: “На Балкану нема мира ни тишине, а ни сна...” Овако почињу речи једне песме која се пева широм ових наших простора где живи скоро један те исти народ. На Балкану

ратних поклича никада није недостајало, долазили су час са једне, а час са друге стране или углас са свих страна. Но, данас се ратни покличи чују широм Европе и света, а наше Балканско буре барута нажалост не може мимо света. Оно што желим нагласити, јесте да све што се дешава у свету рефлектује са на читав овај регион, јер код нас су главе усијаније, границе никад нису биле дефинисане, а решења су донесена половична. Таква половична решења највише одговарају онима који свој животни и радни век не проводе у том

региону, а који из својих центара моћи увек и у свако доба могу додатно подгријати узавреле страсти на овом нашем напаћеном поднебљу.

Управо ради сопствене неангажованости и неорганизованости, допустили смо да зависимо од “милости” некога ко нам на капаљку даје помоћ у виду финансијских пакета и гаранција, које ћемо ми, а нажалост, и наши потомци враћати читав свој радни век. Они који нам ту сићу великодушно дају, дају нам заправо оно што је наше и што води порекло са ових простора, и самим тим постављају сами себе на пиједестал моћи, како би одређивали шта ћемо чинити, како ћемо живети и с ким.

Морамо се отарасити вањског утицаја и фактора, који нам се продају као бели голубови са маслиновом гранчицом, а у ствари су све, осим мира. Дакле, када се ослободимо вањског утицаја и суфлирања, а пре тога покажемо да смо зрели и да се можемо договорити и уредити своју земљу по оној народној „ти мени, ја теби и свак’ свакоме“ на корист нашег народа који живи у том делу Европе, где и сами живимо и радимо. Тек када тако уредимо сопствене прилике, моћићемо се повести стиховима песме коју цитирах на самом почетку, која почиње речима да на Балкану нема мира, али се наставља у добром духу и општој љубави која нам је свима преко потребна. Дакле, ако волимо сами себе и једни друге, онда ћемо допустити да свако своју кућу уређује по правилима како му одговара да у њој живи, а у исто вријеме у кући у којој има живота и за другачије мислећег нашег брата. Не смемо допустити себи да једни другима ограничавамо да славио и поштујемо оно што никога не вређа. ”Све, дакле, што хоћете да чине Вама људи, тако чините и ви њима...” (Мт. 7,12). Земља је Божија творевина и дана је нама људима на дар, да њоме владамо попут добрих господара, да на њој живимо и усавршавамо се у љубави Божијој по Његовим законима, потпуно слободни од греха и телесног недуга. Бог је створио Адама и Еву, створио је човека и жену, није створио нације, него се човек од постања до данас толико раслојио, и ако тим темпом настави, од њега неће остати ништа. Суштина је остати Божији, а кроз Бога и у Богу бити човек. Поред тога што ћемо бити Божији и бити људи, ми сами морамо решити стање у своме дому, јер ово друго ћемо решити лако, ако прво кренемо од себе и ако себе оплеменимо врлинама, као што о томе говори владика Николај Велимировић: “Врлина је као жеђ. Кад човек почне да је пије, све више жедни и све чешће тражи да је пије.”

– Мање политиканства, а више рада и добрих резултата –

АА: Већ дуже времена, не само у Босни и Херцеговини, него и Србији, а и Хрватској, посебно када је у питању Славонија, изражен је одлазак људи. Зар то није питање број један за

све политичаре? Ваше преосвеиштенство шта ћемо ако останемо без људи? Колико су ово опасне ствари, јер затварају се школе, насеља остају без становника, вјерске институције без вјерника...?

Владика Герасим: Технолошким достигнућима и напретком науке, огромном броју људи, ако не и свима, ништа није тако далеко и недоступно, све је на дохват руке. Треба омогућити људима да оду и у друге крајеве света како би видели и спознали много тога, а можда ће тако боље спознати вредност свог краја и родне земље. Свакако да од политике и вођа народа једне државе зависи много тога, па и радна места и бољи живот, али некада морамо и сами себи помоћи, морамо радити и стварати себи рај тамо где живимо. Првенствено, направити рај у своме срцу и својим мислима, а онда ће нам рајски угођај бити и у нашем окружењу.

Ово што рекох ни најмање не аболира вође народа за њихов део кривице, јер они су првенствено бирани да људима помогну својим знањем, способностима и креативношћу. Када посматрамо, са ове наше стране, тамошње крајеве у Србији и у делу Босне, виде се охрабрујући помаци и знатан напредак у стварању нових радних места и бољег живота, само се надамо да нико не уплете своје прсте и исто исквари својим креацијама и стварањем неког новог глобалног поретка. У сваком случају, моја је препорука и порука, мање политиканства, а више рада и добрих резултата који ће довести до бољег положаја, квалитете живота и мира на овим просторима.

АА: Још увијек смо на удару пандемије коронавируса. Какве су Ваше препоруке вјерницима, грађанству? Како се на најбољи начин заштитити од свега што се на нас надвило?

Владика Герасим: Времена у којима се налазимо свакако су веома изазовна и све је то својеврстан тест за човека и његов однос према творевини и према ближњима. Били смо сведоци како се целокупна творевина Божија у само неколико дана потпуног лоцкdownа у целом свету, почела опорављати и регенерисати од деценија и векова човековог немара према ономе што му

је на управљање поверено од Бога. Исто тако, требамо и себе препустити вољи Божијој, јер Он ће нам дати преко потребну снагу и мир. Бог је створио овај свет и све што је у њему и Он неће ни дозволити да се овај свет уруши као да га је човек градио, а наш домаћи задатак и јесте да будемо конструктивна творевина, да не рушимо оно што нисмо ни створили. Ако смо штогод добро и учинили у овоме свету то је искључиво зато што смо инструмент у Божијим рукама.

Када бисмо били људи и Богу се усрдно и чистим срцем молили, Бог не би допустио оваква искушења и страдања. Морамо бити свесни да је понекад и ово потребно како бисмо се кроз болест и искушења очистили и повратили Богу, који јесте Творац и Спаситељ наш, извор нашег битисања.

– Народ на Банији страда и на свакодневnoj бази –

АА: Становништво на Банији доживјело је ново страдање у недавном потресу. Ово је други пут да људи обнављају своје куће, имања. Јесте ли задовољни напретком с обзиром на то да су, чини се, домаћинства у томе препуштена сама себи и помоћи појединаца и организација?

Владика Герасим: Народ је изнова страдао и то је оно што нас све жалости. Тај народ страда и на свакодневnoj бази, тло се не смирује и мањи потреси су скоро па свакодневно присутни. И поред саме ситуације, која је и без овог страдања била изузетно тешка, овај народ не одустаје, а то се најбоље види у жељи и вољи за наставком живота оних који су на својим огњиштима остали.

Ми, као и људи који су остали без својих домова у прошлогодишњем земљотресу, прижељкујемо да обнова крене што пре, мада, нажалост, реално стање је сасвим другачије. Папирологија, зачкољице и бирократија то много коче и успоравају. Ушли смо у другу годину са причом и надом да ће свакога часа обнова започети. Надамо се и желимо да верујемо да Влада Републике Хрватске чини све да до обнове дође већ сутра. За сада, што је

урађено на том пољу, урађено је у личној режији самих људи или појединих организација које су у одређеној мери помогле обнову неколицине најугроженијих породица. Захвални смо свима који су до сада у обнови помогли, и људима доброг срца и организацијама које су несебично помогле када је то било најпотребније. Овдашња штампа најављује почетак радова на обнови домова већ овог пролећа. Искрено се надамо да ће тако бити и све остаје да се види у скорије време.

АА: Налазите се на челу једне од епархија која је доста страдала у протеклом рату, а уједно је и међу највећим у Српској православној цркви. Како је стање православних вјерника?

Владика Герасим: Епархија горњокарловачка обухвата подручја Баније, Кордуна, Лике, Горског Котара и Истре и самим тим много је страдала у претходних стотину година. У периодима када неке друге ствари превладају здрав разум, страдају невини људи, страдају светиње и све оно што у миру доживљава свој процват. Ова епархија, као и друге наше епархије у Хрватској, из године у годину броје све мање верника, а узрок свега тога и није непознат; ратови, иселавања у потрази за бољим животом, унутарња раселавања, пандемија. Овај последњи узрок је много утицао на окупљања верног народа који своје обичаје и културу негује уз своју Цркву. Летњи сабори и окупљања верника умногоме су се смањила услед пандемије, али, ипак, покушавамо, колико нам то услови дозвољавају, да пружимо утеху и духовно ојачање свим нашим епархијотима. Надамо се да ће и ова ситуација да спласне, и да се ситуација врати у нормалу као прије скоро две године, како бисмо се сви заједно поновно окупљали око наших светиња, на Светим Литургијама и захвалили се Богу за драгоцен дар живота.

– Обнова светиња и духовног живота –

АА: Шта су приоритети будућег дјеловања? Који су планови за ову, наредне године када је у питању унапређење стања у епархији?

Владика Герасим: Приоритет је остати жив у

овом мору болести, да би се наредне године нешто урадило. Јер, овде шта год се уради велики је помак напред. Трудимо се и у овим условима да радимо на обнови како наших светиња, тако и духовног живота наших верника. Много је храмова који вапију за обновом, јер је зуб времена немилосрдан. Епархија горњокарловачка је некада имала на десетине пута више верника који су своје храмове подизали у славу Божију и трудили се на уљепшавању и одржавању истих.

Ми данас тежимо да обновимо и сачувамо оно што смо наследили од наших предака, како бисмо то и много више предали будућим поколењима на душекорисну употребу. Поред материјалне обнове, тежимо и ка културном унапређењу и узрастању, па тако и преко наше издавачке куће “Мартирија” радимо на штампању дела духовног садржаја који окрепљује душе верног народа, али и историјског садржаја, како би од заборава било сачувано оно што је било у неким временима која су иза нас.

АА: Како сте задовољни сарадњом са представницима Исламске заједнице и Католичке цркве? Радите ли на неким заједничким пројектима?

Владика Герасим: Памтим боље и плодносније дане наше сарадње. Пандемија је нажалост успела нешто што је било у најави да омете, али искрено се надам бољој сарадњи у будућности. Сарадња је свакако потребна како бисмо помогли једни другима, јер човек без бриге о ближњем није потпуни човек, већ само материја која духовно празна тумара пространствима безнађа. Свето Писмо нас учи два главним заповестима: љубави према Богу и љубави према ближњем. Те две љубави су на овим просторима на испиту свакодневно.

АА: Простор Ваше епархије је и на удару мигрантске кризе. Многи мигранти преко Уне покушавају кроз Хрватску домоћи се Европе. Каква су Ваша искуства са терена?

Владика Герасим: Док не пређемо државну границу и не уђемо у Велику Кладушу ми такорећи и не осетимо да мигрантска криза постоји, јер тек тада видимо те измучене и несретне људе како чекају прилику да се домогну Хрватске и тла Европске уније да би отишли некуда даље. Још један моменат који нас подсети на мигрантску кризу је тај да често можемо срести полицију од границе према унутрашњости, који заустављају сабраћај контролишући сва превозна средства у потрази за откривањем илегалних прелазака границе.

Ипак, можда некад не би згорег било да се присетимо параболе о милостивом Самарјанину који је у страдалнику угледао свог ближњег. Наш ближњи врло често није само онај који нам може пружити помоћ, већ и онај којем је наша помоћ преко потребна.

АА: На служби сте у Карловцу, то је недалеко од Босне и Херцеговине, недостаје ли Вам родни Теслић? Какви су контакти са родним крајем?

Владика Герасим: Дуго сам већ у Хрватској у коју сам први пут дошао као ученик Богословије света Три Јерарха у духовном бисеру Далмације, манастиру Крка код Кистања. Након дипломских студија на Духовној академији у далекој Москви, 1998. године поново ме пут довео под ово поднебље и од тада до данас нисам напуштао ове просторе. У Теслић одлазим повремено на дан-два, колико ми обавезе допуштају.

Све што сам дуже у Хрватској, све више ми недостаје Теслић и моје родно Липље у којем сам одрастао. Искрено верујем да сам и негде друго на служби у Европи или у неким још удаљенијим крајевима, да би то било непромењено, а можда бих и још више чезнуо за родним крајем, што је и природно, јер из тог периода одрастања сви носимо само лепе успомене које нас вежу за наш крај и увек их се са радошћу присећамо.

ЕПИСКОП СТЕФАН ПЛ. АВАКУМОВИЋ ЕПИСКОП ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ (1798-1801) И ТЕМИШВАРСКИ (1801-1822)

- Поводом два века од упокојења -

Породица Авакумовић потиче од богатог трговца Авакума Поповића из Коморана (Словачка), који се са својом супругом Маријом већ у праскозорје XVIII века преселио у Сентандреју.

Епископ Стефан (Авакумовић) рођен је у Сентандреји око 1756. године од оца Николе сентандрејског бирова (бележника) и сенатора. Поред Стефана Никола је имао још четворицу синова, Павла (епископ арадски), Јована (главни судија краљевског коморског Кикиндског дистрикта), Георгија (сенатор града Сентандреје) и Лазара (угледни сентандрејски трговац). Повелом цара Леополда II сва браћа Авакумовић добили су 15. септембра 1791. године угарско племство и грб.

Након завршетка гимназије, хуманитарне и правне науке, Стефан је постао канцелиста краљевске курије. Слушао је право у Кежмарку, а богословско образовање стекао је код најпознатијег богослова тог времена у Карловачкој митрополији архимандрита Јована (Рајића). Митрополит Мојсије (Путник) примио га је у свој двор, рукоположио га у чин ђакона и презвитера, а затим га произвео за протосинђела. Замонашен је у манастиру Гргетег 24. јуна 1789. од архимандрита ковиљског Јована (Рајића). На Петровдан исте године митрополит га је произвео у чин архимандрита истог манастира.

За време Синодалног заседања у периоду од 15. јануара до 15. марта 1798. године, изабран је за епископа Епархије горњокарловачке. Након царске потврде хиротонисан је за епископа 21. марта исте године од митрополита Стефана (Стратимировића) у Сремским Карловцима.

Нимало није био одушевљен Плашким, за кога рече „*те овде не би ни медведи живели*“, и након три дана преселио се у Карловац. У Карловцу је изнајмио кућу од трговца Маливука, где је уредио за своје потребе канцеларију и епископски стан.

Устоличен је свечано у карловачком храму Светог оца Николаја 24. маја 1798. године. Након шест дана од устоличења објавио је по владичанству да одлази у Беч и да за свог администратора поставља протођакона Мојсија (Миоковића), потоњег епископа горњокарловачког (1807-1823). У Бечу епископ Стефан добија положај референта за српска питања при Краљевској угарској канцеларији, уместо епископа темишварског Петра (Петровића) и на овом положају остао је месец дана.

По повратку из Беча 1798. године епископ Стефан објављује да ће се у Плашком отворити богословско-клирикална школа, која почиње са радом тек 1802. године. Потом креће у обилазак Карловачког владичанства, након чега је издао врло строгу окружну посланицу о запаженим слабостима у дијацези. Наредио је да окружни протопрезвитери на свака три месеца шаљу извештаје о држању и владању свештеника. За време одсуства у владичанству епископа Стефана је замењивао протођакон Миоковић, а рукоположење горњокарловачких клирика у Карловцу је обављао епископ пакрачки Кирило (Живковић).

Након смрти епископа темишварског Петра (Петровића) 1800. године, Синод у Сремским Карловцима изабрао је епископа Стефана (Авакумовића) за епископа темишварског у

мају 1801. године, уз велико заузимање митрополита Стратимировића. Од епархије горњокарловачке епископ Стефан се опростио 1. септембра писмом из Беча. За епископа горњокарловачког изабран је и потврђен архимандрит грчетешки Петар (Јовановић-Видак), који је устоличен у Плашком 29. септембра исте године.

Епископ Стефан устоличен је у Саборном храму у Темишвару 19. маја 1801. године, и одмах по устоличењу прописао је правило за свештенике. Између осталог даје се до знања свештеницима да је њихова дужност да буду потчињени најпре њиховим протопрезвитерима. Дозвољава се свештеницима да се слободно обраћају епархијској конзисторији било каквом тужбом, али да она буде темељно поткрепљена, у противном, ако би се доказала неистина у њиховој тужби, били би без сваке милости кажњени. Такође је поновио дотадашње налоге темишварских архијереја о одевању свештеника.

Овим правилима стављено је до знања свештеницима да поштују важећа брачна правила, подсетио их је на њихове дужности у вези катехизације, као и о условима под којима један парох може одсуствовати са парохије. За време владикиног одсуства из епархије истом је управљао архимандрит раковачки Мојсије (Миоковић), као председник конзисторије.

Епископ Стефан издао је Монашка правила која су била намењена банатским монасима. Између осталог у тим правилима налаже се

да манастири не смеју куповати некретнине без претходне дозволе епархијске власти и Угарског савета.

Пастирски рад епископа Стефана у Епархији темишварској показао је много више резултата, а нарочито на подизању нових и обнове старих храмова. Сазидани су нови храмови: Храм Светог Великомученика Георгија у општини Чента (Србија- Банат), 1802. године, Храм Вазнесења Господњег у општини Песак (Pesac), 1806-1811. године, Храм Успења Пресвете Богородице у селу Капат (Căpăt), општина Раковица (Racovița), наомак Бузијаша, жупанија Тимиш 1816. године.

Такође, није могао остати равнодушан према оним малим парохијама које нису имале финансијске могућности да заврше оправке својих храмова. Тако је на пример, препоручио свештенству да сакупи прилоге за обнову храма у Великој Ђармати, као и за становништво места Емс, који су пострадали 1798. године током рата против Француске.

Епископ Стефан је тежио очувању и строгом спровођењу установљеног закона Цркве. Забрањено је свештеницима да венчавају брачне парове који нису прошли предбрачни испит, малолетне особе, а особе које прилазе венчању из других парохија морају донети сведочанство о крштењу у православној вери.

Што се тиче крштења православне деце која су се родила са телесном маном и којима је претила смртна опасност, наложио је свештеницима да то не би требало да раде бабице које су обично биле задужене за то јер су у појединим местима оне биле калвинистичке вероисповести, што се противи православном црквеном правилу. По парохијама би у таквим случајевима требало да се нађе лице православне вере које ће хитним крштењем крстити новорођено дете.

Једна од битних ствари коју је епископ Стефан желео да побољша у својој епархији је спровођење реформе школства. На томе се интензивно почело са радом именовањем Уроша Несторовића за врховног школског надзорника и краљевског саветника 1810. године. У разговору са њим епископ Стефан је предложио да се оснују и посебни школски фондови који би се издржавали опорезивањем припадника свих народности. Након писања румунских народних првака епископу Стефану 1811. године одлучено је да се оснују три препарандије за оспособљавање учитеља. У Сентандреји би настава била на српском, у Старом Араду на румунском, док би у Пешти

настава била на грчком језику. Свака општина би морала да издржава своје кандидате. Издржавање школа је олакшала реформа сеоких посела јер су добијале део од ерара.

Митрополит Стратимировић и епископ Стефан су захтевали да учитељи буду свештена лица, али се Несторовић противио, те је ту дошло до конфликта међу њима.

Епископ Стефан 1807. године постаје тајни саветник и тако учествује у раду државног сабора 1808. године. Његова дужност је била да спроводи и цесаро краљевске наредбе на канонском подручју темишварске епархије, те је 1813. године, када се Аустрија спремала за рат против Француске, позивао Србе и Румуне да ступе у војску помажући аустријску круну јер је то њихова дужност.

Следећа година, 1814., била је веома тешка јер се појавила епидемија куге, богиња, али и велике глади. Епископ Стефан се константно обраћао народу, првенствено апелујући родитељима да спасу своју децу од епидемије богиња јер је у међувремену пронађен лек против тога. Истовремено је саветовао народу да обрађује веће површине земље кромпиром јер он може заменити друге основне намирнице те се тако велика глад може обуздати.

Епископ Стефан изненада се упокојио у владичанском двору у Темишвару 25. јуна 1822. године у 66-ој години живота. Заупокојену литургију и опело служио је Синесије (Радивојевић) архимандрит месићки уз саслужење свештенства и свештономонаштва Епархије темишварске. Сахрањен је у Саборном темишварском храму, ниже доле, поред гробова својих предходника темишварских епископа Софронија (Кириловића) и Максима (Мануиловића).

“О ПЛИВАЊУ ЗА КРСТ”

У последњих неколико деценија су на сцени јавних наступа наше помесне Цркве светосавске одомаћени неки, на први поглед – богослужбени, обичаји који су са одушевљењем прихваћени у ширим слојевима нашег народа.

Поред јавног паљења бадњака и све популарнијих „литија“ ту се посебно истиче такозвано „пливање за крст“, свечаност која се приређује у част празника Богојављења (19/6 јануара). Колико је овај обичај, заједно са другим овде поменутим, популаран говори и многољудна публика која прати свечаност, али и заинтересованост медија који доприносе значају целог догађаја.

Порекло овог „чина“, или бољеречено – чињења, се може довести у везу са уставном литургијском праксом богојављенског благослова вода (εὐλογία τῶν ὑδάτων), која се од древности практикује у јелинофонским Црквама, али и са популарним руским обичајем купања у отвореним водама на празник Богојављења. Нажалост, овде код нас новоустројена пракса би могла да се третира само као неуспели покушај уобличења оригиналног локалног „чина“. На сву срећу сам обичај није настао вољом и одлуком црквених власти, а још мање неком посебном духовном потребом учрковљених верника. Обичај се појавио иницијативом спонтаног полета у слободнијем доживљају Цркве и њеног богослужења, што се види и из самог садржаја програма који се приређују. О неком поретку или пак типичу нема ни назнака, а сваки литургијско-богословски смисао је демантован самим чињењем. Коначно, садржина програма се може дефинисати више као нека својеврсна спортска манифестација са религијским предзнаком, врло често допуњавана, или „украшавана“, елементима маскенбала.

Оваква једна манифестација не би била проблематична када у њој не би учествовали

свештенослужитељи као предводници „обрета“, и када Часни Крст, и поред неоспорног поштовања који му неизоставно указују пливачи, не би био кориштен као такмичарски реквизит, попут ватерполо лопте. Стога сматрамо да би, у циљу чувања свештености празника Богојављења, Часнога Крста и црквених свештенорадњи, морао да се разлучи јеролошки садржај од фолклорног, односно спортског.

Чин великог водоосвећења настао је у дубокој древности у оквиру свете тајне крштења која се савршавала на одређене празнике (Велика Субота, Педесетница, Божић, Богојављење, Лазарева субота). Освећена вода на празник Богојављења имала је посебан значај за верујуће управо због тога што је на тај празник вршена успомена на Крштење Господа Исуса Христа у реци Јордану, па су верни захватили ту воду и односили је ради освећења домова, пијења и кропљења њоме током читаве године. Потапање Часнога Крста у освећену воду, које је настало када крштења више нису обављана на празник Богојављења, као да је требало да буде замена самом погружавању катихумена, те је на тај начин истакнуто симболичко погружавање Господње у Јордану. С обзиром да су се од самих почетака црквене историје крштења обављала и у стајаћим и текућим водама природно је било да се и водоосвећење савршава над њима. Током византијског периода развоја богослужења дошло је до комбинованог начина водоосвећења, у храму (крстионици) и на отвореним водама (реци, мору, језеру).

Дакле, тамо где постоји обичај и где то околности дозвољавају, излажење на реке или друге воде уз појање тропара био је наставак чина освећења воде у храму. Трократно пак потапање Крста у воду, било у купјелу у храму, било у реку или море, уз појање тропара Во Јордање крешчајушчусја... завршни је

свечани чин великог водосвећења, и само као такво оно може бити третирано од стране свештенослужитеља и верног народа. Свако одступање од овог поретка и придавање неког другог смисла или садржине представља грубо огрешење о свештеност чина и дело је светогрђа.

Најузвишенији вид исказивања поштовања Часном Крсту, јесте литургијски третман те најдрагоценије хришћанске реликвије. И поред честих ненамерних, али и непромишљених

употреба Живоноснога Крста, попут многобројних изображења крста у нашим храмовим (често непримереним и претераним – по подовима, на прекривачима или намештају, до разноразноврсног потрошног материјала који се продаје у црквама – н.пр. брикетима), Црква је истакла ауторитативан образац по коме се треба равнати при свакој употреби овог спасоносног оруђа – сад животниј, а то је чин воздижења Часнога Крста, који се савршава на истоимени празник – Крстовдан. Са коликим благочешћем, са коликим страхопоштовањем и са каквим благољепијем се ово непобједиоје оружије износи на поклоњење говори богослужбени устав тога празника. По правилу, а како нам сведоче најстарији писани споменици, Крст за благосиљање (σταυρός εὐλογίας) се чува у ризници храма, а у новије време на часној трапези (не да би био при

руци свештенослужитељима за сваку пригоду, већ зато што је трапеза најпоштованије место које приличи његовом похрањењу), и њиме на Литургији благосиља (само) архијереј, закључујући молитву анафоре благословом: И да буду милости Великога Бога и Спаса нашега Исуса Христа... (што у суштини и јесте неизоставно воздижење на свакој Литургији, као њен структурални елеменат). Употреба пак Крста у друге сврхе, попут натјецатељске под називом „пливање за крст“ није у сагласности

са црквеним етосом поштовања Крста Господњег.

Обичај купања (погружења у отвореним водама) који практикују браћа Руси и у неком виду браћа Јелини јесте благословен обичај, не различит од оног првобитног – пијења и кропљења освећеном водом. Пошто верујемо да се освећењем воде на празник Богојављења, било у храму било на реци, освећују све

струје вода под небом, добровољно купање у водама тога дана за хришћане представља изузетан благослов освећења сопственог тела, својеврсна обнова крштењског погружења.

Имајући све ово у виду и настојећи да будемо верни предању Цркве и поштујући богослужбени поредак, сматрамо неопходним да одговорни црквени пастири прибегну литургијској акривији и побрину се да чин великог водоосвећења буде свештен и неповређен. Појединачна, или пак групна погружавања верних у воду могу да се врше самоиницијативно на сваком прикладном месту. Притом, спортско-такмичарске приредбе несумњиво треба подржати у смислу изградње витешког духа и чврстог карактера заснованог на хришћанским вредностима, при чему би их требало организовати на примеренији начин.

ПОЗИТИВНЕ И НЕГАТИВНЕ СТРАНЕ САВРЕМЕНИХ МЕДИЈА У ОДНОСУ НА МИСИЈУ ЦРКВЕ

1. Уводне напомене

Желећи да приђемо теми односа савремених медија и мисије Цркве, као и позитивним и негативним утицајима истих на мисију Цркве, потребно је да се на кратко хронолошки осврнемо на комуникацију Цркве са свијетом кроз историју, до данашњих дана. Ко су били људи који су вршили комуникацију са свијетом? Како се ширила писменост у средњовјековној Европи и на нашим просторима и како је наша Црква у савременом времену одговорила на изазове које доноси доба развијености технологије, друштвених мрежа, разних медијских платформи и средстава информисања.

Надаље, потребно је указати на позитивне и негативне стране медијског простора у савременом добу, првенствено ради тога јер у обраћању верницима, Црква данас користи сва модерна средства комуникације. Заступљена је мање-више у свим медијима, како оним традиционалним тако и модерним, а на интернету је присутна на неколико нивоа. Од оног најформалнијег кроз званичне сајтове на којима се објављују свакодневне информације о дјеловању Цркве у одређеним предјелима, у цијелом свијету, па преко онлајн предавања, литературе, до друштвених мрежа, на којима учествују многобројни вјерници као и клирици. Такође, ту имамо и актуелни проблем неадекватног или штурог извјештавања или недостатка чињеница, доказа, што резултира стварањем погрешне слике о Цркви као институцији, која се првенствено бави бригом и старањем о људским душама и свеобухватним спасењем човјечанства уопште.

2. Кратак хронолошки приказ кориштења медија

”Медиј је средство које посредује у пријеносу ријечи, мисли, идеја. Омогућава људима комуникацију преношењем информација. То је порука присутна од самог почетка свијета, у различитим облицима. Медији користе медијска, комуникативна средства: симболе, ријечи, слова, цртеже, слике, фотографију. Посебно симболи, као мистични и свеопшти појмови, имају улогу посредника између човјека и стварности, тј. преносе поруку.”¹

Од самих својих почетака Црква своју мисију темељи на комуникацији и писаној ријечи. Као прве комуникологе можемо насловити оце и учитеље Цркве који су испуњавали оно што им је задано од Господа Исуса Христа. Господ Исус Христос је први у свему, први у рају, први у спасењу и први у мисији. Као најважнија фloscula мисије јављају нам се ријечи из Светог Писма, гдје видимо прво мисионарско упутство које је дато на Маслинској гори приликом Вазнесења: ”Идите, дакле, и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа”. (Мт. 28,19). Исте ријечи чујемо и у читању апостола и Јеванђеља на крштењу. Та заповјест је упућена свима, а не само Христовим ученицима.

Даље, као најплодотворнији ”медиј” за ширење науке Христове била је писана и штампана ријеч. Као најбоље свједочанство тога у првим вијековима хришћанства имамо посланице које су упућиване хришћанским заједницама првих вијекова и у којима су се развијале теме слободе, љубави, Васкрсења и Литургије. Свети апостол Павле је био

¹ Данка Шпехар, *Филм као медијско средство за мисију Цркве*, Религија и средства масовне комуникације, стр. 3.

ауторитет који се бринуо за своје заједнице, које су биле веома крхке у почецима хришћанства и због тога им је писао посланице како би писану ријеч могли да чују сви, с' обзиром да није могао бити присутан на многим мјестима у којима су се у одређено вријеме јављали проблеми или гдје је била указана потреба за ауторитетом.

На нашим просторима, први значајнији пробој хришћанске ријечи догодио се средином деветог вијека када Света Браћа Ћирило и Методије крећу у Моравску преко Солуна и Балканског полуострва и то Константин као презвитер, а Методије као ђакон. Са собом су повели неколико ученика и већ тада превод Јеванђеља на словенски језик, као и Апостол,

Литургију, Псалтир и одређене Службе црквене. У Моравској су крштавали, подизали цркве и школе, а нарочито су мисионарили увођењем богослужења на словенском језику. Ту су подигли и један манастир у близини Старог Мјеста код Велеграда, гдје се неуморно радило на превођењу књига.

Што се тиче развоја ”медија” у нашем народу у средњем вијеку, ”Српске штампарије у 16. веку представљају развој штампане књиге код Срба. Након Гутенберговог изума штампарске пресе у 15. вијеку у Мајнцу, штампарије се веома брзо развијају широм Европе. Српско штампарство почиње већ крајем 15. вијека. У 16. вијеку појављује се велики број штампарија широм Србије, али се српско штампарство развија и ван граница државе, посебно у Венецији. У 16. вијеку штампарије су се оснивале при манастирима, а неке од

значајнијих биле су Рујанска штампарија – штампарија при манастиру Рујан у селу Вртуци, и штампарија манастира Мркшина црква у Косјерићу. Оно што је типично за најраније српско штампарство је да су књиге углавном богослужбеног карактера, а писменост је још увијек ограничена само на свештенство.”²

Касније, долази до Турског ропства, гдје је Црква била у доста неповољном положају, али и даље је радила на ширењу и на својој мисији, али далеко мањим капацитетом него у савременом добу, с' обзиром да је тај период окарактерисан као гола борба за опстанак нашег народа. У 19. вијеку преводи Старог и Новог Завјета Ђуре Даничића и Вука Караџића постављају норме савременог српског књижевног језика. ”У том вијеку Српска православна црква почиње да издаје своје билтене и публикације у Београду и Новом Саду. У јавно и масовно комуницирање укључује се тек 1967. године, од када издаје своје недељне новине „Православље”.”³

”Даљим напретком комуникационих технологија, односно појавом радија, створили су се предуслови за другачије форме комуницирања. На простору бивше Краљевине Југославије почеци радиопрограма везују се за период између двадесетих и тридесетих година прошлог века. Ту је свакако највећи значај имао Радио Београд. Поред многобројних емисија и прилога вјерске садржине, Радио Београд је као своју традицију увео преношење Свете Литургије из Саборне цркве и Цркве Светог Марка за вријеме недељних Литургија и највећих Православних празника.”⁴

² https://sr.wikipedia.org/wiki/Српске_штампарије_у_16._веку

³ Види више: Radojkovic, M., Stojkovic, B., *Информационо-комуникациони системи*, Факултет политичких наука, Београд, 2009, 122-123

⁴ Јасна Парлић Божовић, Драгана Божовић, *СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА КАО КОМУНИКАЦИОНИ АГЕНС*, Теме, г. XLII, бр. 4, октобар- децембар 2018, стр. 1410.

Ипак, за вријеме безбожне комунистичке власти вршена је својеврсна репресија и забрањиване су књиге и часописи вјерских садржаја. ”Тек са напуштањем марксистичке идеолошке матрице, СПЦ добија више простора за дјеловање помоћу медија, али се она и даље не експонира много у јавном и масовном комуницирању, а што је дијелом последица слабијег материјалног стања, јер православци не убирају на литургијама, или на други начин, новац за своја средства информисања”.⁵

Након овог тешког периода, Црква поново добија могућност за медијско комуницирање, ”... па тако 25. фебруара 1998. године Епархијски Управни одбор Митрополије Црногорско-приморске доноси одлуку о оснивању радија. После опсежних припрема, Радио Светигора почиње да емитује програм 7. јуна исте године. Тиме је Српска православна Црква добила своју прву радио-станицу и први пут се у процесе масовног комуницирања укључила преко електронског медија под њеном патронатом.”⁶

Српска православна Црква свега годину дана касније, тачније 1999. поставила је свој званични сајт на интернет (www.spc.rs), док је на примјер сајт Московске патријаршије (www.patriarchia.ru) креиран тек три године касније, тачније 2002. Године.

У посљедњој деценији у Републици Србији, Црква креће у осавремењивање и користи телевизијске, радио и интернет платформе за емитовање свог програма и ширење ријечи Јеванђелске. Стога, ”...за Божић 2015. године креће са радом Телевизија Храм. Иако је она у многим медијима представљена као прва телевизија Српске православне Цркве, две телевизије добиле су 2008. и 2009. године дозволу тадашње Републичке радиодифузне агенције (РРА) за емитовање телевизијског програма на локалном подручју: ТВ „Беседа” Епархије бачке, која је тек требало да почне са радом, и ТВ „Логос” Епархије жичке,

која је постојала од 2004. године.”⁷ Садржај Телевизије Храм гледаоци су до скоро могли пратити само путем интернета, што уједно указује на значајност овог медија.

3. Негативна страна савремених медија у односу на мисију Цркве

У развоју односа између Цркве и савремених медија, могу настати одређене компликације и озбиљни сукоби. Проблеми се могу појавити, нарочито због нетачних или искривљених информација о црквеном животу, стављања у непримјерен контекст, збуњивања, личног става репортера или особе која се цитира ставом цијеле Цркве. Односи између Цркве и масовних медија често се погоршавају и кривицом самих свештеника и лаика, на пример када одбијају без оправдања да дају новинарима приступ информацијама или преосјетљиво реагују на исправне и оправдане критике. Такве проблеме треба рјешавати у духу мирног дијалога, са циљем уклањања неспоразума и наставка сарадње.

У данашњем свијету имамо један феномен назван ”онлајн религија”, која није само базирана на проповједање ријечи Јеванђеља, догмата Цркве, него се бави религиозном нападношћу и агресивом. Та нападноост и агресива настаје када појединци или тзв. религијске групације, у својим материјалима омаловажавају припаднике других религија и уопште све оне који не припадају њиховој вјерској заједници, а своју нетолеранцију и искључивост поткрепљују вјерским учењима. Тако имамо свима врло добро познате моменте из не тако далеке прошлости када су поједини екстремисти на блиском Истоку снимали егзекуције ”невјерника” (изразим којим они квалификују све који нису истог религијског убјеђења као они). Тако су интернет корисници данас у могућности да виде и негативне стране религије.

⁵ Radojkovic, M., Stojkovic, B., *Информационо-комуникациони системи*, Факултет политичких наука, Београд, 2009, 121.

⁶ Исто као под 3, стр. 1411.

⁷ Види више: <http://www.politika.rs/scc/clanak/316638/SPC-zelida-se-vidii-na-kablovskoj-televiziji>, приступљено 25. 8. 2016. године.

Сарадња дакле, Цркве и масовних медија претпоставља узајамну одговорност. Информације дате новинару да би се пренијеле публици треба да буду поуздане. Мишљења свештенства или других представника Цркве, о којима се извјештава путем масовних медија, треба да се подударају са њеним учењем и да се залажу за јавна питања. Ако се изрази чисто приватно мишљење, то треба јасно да изјаве и особа која говори путем масовних медија и одговорни за њено саопштавање. Сарадња свештенства и црквених институција са масовним медијима треба да се одвија под вођством црквених власти, ако се покривање и приказ материјала односи на црквене активности и смјернице епархијских власти у извештавању о животу епархије на регионалном нивоу.⁸

Што се тиче одговорности људи који обављају своје дужности у средствима јавног информисања, радију, телевизију, интернет сајтовима и другим видовима комуникације битно је из угла Цркве нагласити следеће: ”Православни лаици који раде у свјетовним средствима масовног информисања призвани су да у својој дјелатности буду проповједници и реализатори хришћанских моралних идеала. Новинари који, као чланови православне Цркве, објављују материјале који воде ка изопачењу људских душа, морају бити изложени канонским санкцијама.”⁹

”Истовремено, примјећено је да се у односима између Цркве и секуларних масовних медија појављују дубљи и принципијелнији сукоби. То се дешава кад год се на Бога богохули, када се изговарају друге хуле, информације о црквеном животу систематски се искривљују свјесно, а Црква и њени служитељи намјерно клевету. У случају таквих сукоба, врховне црквене власти (у погледу националних масовних медија) или епархијски Епископ (у погледу регионалних и локалних масовних медија) након издавања одговарајућег упозорења и најмање једног

покушаја уласка у преговоре могу предузети следеће кораке: да прекину односе са дотичним масовним медијем или новинаром; позвати вјерне на бојкот датог медија; да се обрате владиним тијелима да помогну у решавању сукоба; да подвргну одговорне за погрешне поступке канонским забранама ако су православни хришћани. Горе поменуте акције треба документовати и објавити их друштву у целини.”¹⁰

Још једна веома лоша ствар која се укоријенила међу цијелим хришћанским свијетом у савременом добу јесте пренос Свете Литургије и Свете Евхаристије као неодвојивог дијела Литургије, путем телевизијског преноса, Youtube-а, Facebook-а и других средстава информисања и друштвених мрежа. Зашто је то проблематично? Из простог разлога јер ми као хришћани из удобности свог дневног боравка не можемо крунисати учешће на Светој Литургији, не можемо се сјединити са Господом кроз Свето Причешће. Једноставно не постоји начин на који православном хришћанину може бити душекористан пренос Свете Литургије, осим у случају неких заиста великих црквених дешавања који се тичу читаве помјесне или васељенске Цркве, а када нисмо у могућности присуствовати истоме (нпр. Устоличење патријарха, Сабрање свих православних патријараха и други догађаји таквог типа).

По ријечима митрополита пергамског Јована Зизјуласа на питање: Шта да учини један хришћанин у недељу ујутро када је спречен да оде на Свету Литургију у храм и остане код куће?, он одговара: ”Нека тај хришћанин сједи код куће и нека се моли. Црква може да припреми неку врсту службе како би подстакла вјернике да читају, рецимо, службу јутрења у својој кући, али не да читају службу Литургије. Литургија захтијева присуство. Не може се у Литургији учествовати са дистанце, са удаљености. Дакле, нека се моле хришћани.”¹¹

⁸ Види више: *Church and mass media*, <https://mospat.ru/en/documents/social-concepts/xv/>

⁹ Владислав Радујковић, *Однос Цркве с јавношћу*, Паневропски Универзитет Апеирон, Бања Лука, 2006, стр. 121.

¹⁰ *Church and mass media*, <https://mospat.ru/en/documents/social-concepts/xv/>

¹¹ Митрополит Јован Зизјулас, Црква без Свете Евхаристије није више Црква, <https://publicorthodoxy.org/sr/2020/03/27/митрополит-јован-зизјулас-црква-без/>

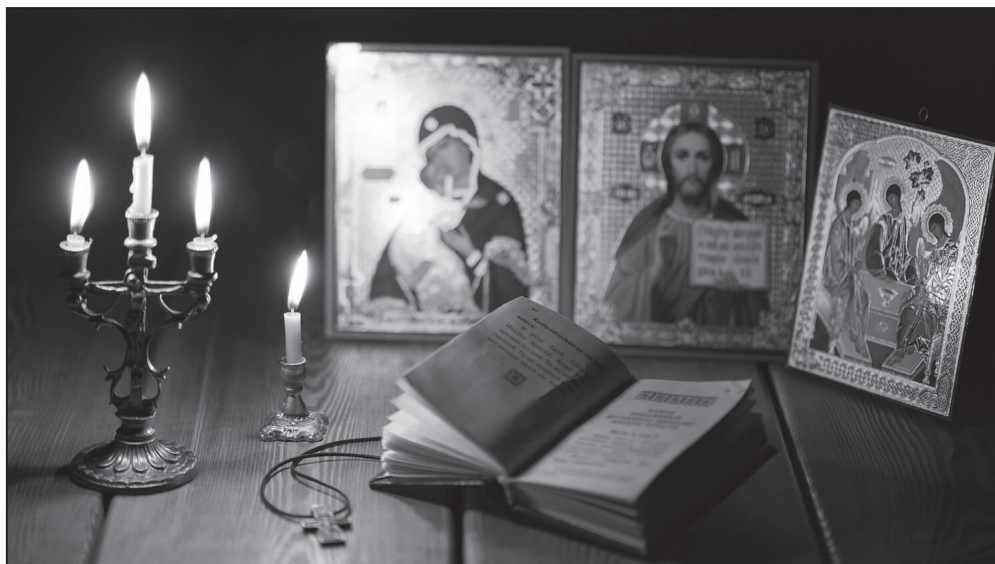
4. Позитивна страна савремених медија у односу на мисију Цркве

Вријеме у којем живимо нуди велике олакшице у остваривању комуникације. Технолошки напредак на свим пољима, а првенствено на пољу комуникације данас је веома убрзан. Замислимо само Апостоле и прве хришћане као мисионаре, да ли би они одбацили технолошки напредак који ми данас имамо, да је постојао у њихово вријеме? Напротив, сматрамо да би га прихватили, али наравно у оквирима каквим би и ми требали томе да тежимо, значи у корист Цркве и њеног вјерујућег народа.

Црква данас ”профитира” у смислу посједовања медија и ширења ријечи Божије, па тако у зависности од својих материјалних могућности, потенцијала и знања, имамо разне мисије Цркве које се одвијају на интернету и у средствима јавног информисања. Православна Црква у Русији, Грчкој и САД предњаче у својим окружењима у овом смислу, али велику корист од овога имају и други православни народи који, захваљујући савременој техници, могу да прате програм и рад ових медија... Такође, интернет је приступачан преносник радијског сигнала, те на великим свјетским форумима можемо пронаћи велики број православних сајтова који емитују радио програм, а чији сигнал можемо преузети путем интернета.¹² И у нашој помјесној Цркви имамо много примјера успјешних радио и телевизијских страница, YOUTUBE канала и FACEBOOK налога, који вјерницима дају пријеко потребна укрељења духовног типа, бесједе, чланке, студије, молитве и тако редом.

¹² Види више: Владислав Радујковић, *Однос Цркве с јавношћу*, Паневропски Универзитет Апеирон, Бања Лука, 2006, стр. 119.

”У оквирима штампаних и електронских средстава масовног информисања, Црква - како кроз своје званичне установе, тако и кроз појединачне иницијативе чланова Цркве - располаже и споственим информативним средствима, која имају благослов више црквене јерархије. Истовремено, Црква кроз своје

установе и опуномоћена лица сарађује са средствима масовног информисања. Та сарадња остварује се путем посебних форми присутности Цркве у средствима масовног информисања (специјални прилози у новинама, часописима, посебне рубрике, серије телевизијских и радио програма), али и изван њих (појединачни чланци, радио-телевизијске емисије, интервјуи, учешће у разним облицима јавних дијалога и расправа, консултативна помоћ новинарима, ширење посебно припремљених информација међу новинарима, достављање приручног материјала и могућност добијања аудио и видео материјала итд...).”¹³

Ако се осврнемо само мало уназад у прошлост, можемо видјети да је ”утицај филма био је невјероватан у XX вијеку на масовну публику, и као умјетност и као индустрија забаве. Од самог почетка филма, филмски ствараоци су били заинтересовани за библијске и црквене теме. Мотиви за дистрибуцију

¹³ Владислав Радујковић, *Однос Цркве с јавношћу*, Паневропски Универзитет Апеирон, Бања Лука, 2006, стр. 122-123.

религиозних филмова били су различити: комерцијални, едукативни, проповједнички, прозелитски, искупитељски, духовни... Поред пребогате ризнице вишевијековне црквене уметности, архитектуре, књижевности, оцрковљени едуковани вјерници имају високе критеријуме у погледу религиозног филма и

Појам "мисија" у грчком језику има и значење апостолиа (αποστολή), тј. свако ко врши мисију је апостол - Христов ученик. Дакле, "...потребно је наћи пут до свачије душе. То је спољна мисија Цркве, заједничко хришћанско сведочење сваког од нас на себи својствен начин и проповедање личним

осталих религиозних модерних садржаја. То често проузрокује, у данашње вријеме, велике дебате и расправе „за и против филма и медија у вјерске сврхе. Ако узмемо у обзир да Црква без свете мисије није Црква Христова, све оно што је исправно и на добробит Цркве и ширења вјере, помоћ је у мисији. Црква не постоји ради себе већ ради свијета, његовог освећења и спасења. Свако вријеме носи различите историјске догађаје, људе, културу, друштвене односе и вриједности, средства за живот и рад... Стога, медији, филм, интернет могу бити у служби мисије Цркве данас.”¹⁴

примером. Морамо узети у обзир да је већина планете данас необразована, слабо писмена, сиромашна, неспремна и недоступна за озбиљну катихезу и за оцрковљење, али сваки човек жели Божије благослове и нада се чуду и спасењу. Ту наступају свеприсутни медији, филм, стрип, покретне слике...”¹⁵

Сходно свему реченом, појам комуникације налази се у самом учењу Цркве, јер комуникација захтјева заједницу, а Црква јесте заједница вјерника окупљених око Христа. Свето Писмо садржи историју људске комуникације кроз вријеме, како у Старом Завјету, тако и у Новом Завјету. Почевши од стварања свијета,

¹⁴ Данка Шпехар, *Филм као медијско средство за мисију Цркве*, Религија и средства масовне комуникације, стр. 4-5.

¹⁵ Исто као под 15, стр. 6.

руковођења Изабраним народом, па све до Оваплоћења Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, који је најсавршенији примјер Божанске комуникације са родом људским.

У данашњем свијету, тј. глобалној информационој мрежи видимо огроман утицај на читав људски род. У том свом хаосу у којем је измјешана политика, религија, језици и народи свих поднебља, Православна Црква треба да искористи своје истинско учење и да рашири Јеванђелску ријеч по свим крајевима васељене. Данас са само једним кликом ми се можемо наћи у Аустралији и Канади у исто вријеме, па стога Црква треба да искористи напредак технологије и развија своју мисију према свим језицима и народима овог свијета. Исто тако Црква треба да се укључи и у борбу против злоупотребе савремених средстава информисања, јер дужност Цркве и јесте ширење истине и борба против лажи овога свијета.

5. Закључак

Вријеме у којем живимо јесте вријеме огромне експанзије различитих форми медија, од средстава јавног информисања до друштвених мрежа и мање или више познатих могућности кориштења интернета као платформе за мисионарење. Ми смо, хтјели то признати или не, затвореници савремености, јер колико год пратили и покушавали да будемо у току са вијестима и догађања, иста

не можемо да испратимо до краја. Ако је реалност већ таква, имамо две могућности, или да је мијењамо или да је прихватимо. У сваком случају, права Христова мисија не би требало да зависи од услова, свако вријеме је реално и једино дато вријеме у том тренутку, морамо се служити оним оруђем којим располажемо, а то су у овом тренутку медији.

Медији могу бити моћно средство хришћанског образовања, дијалога Цркава, христјанизације света, људске комуникације. Медији нису у супротности са православљем, Бог Отац је комуницирао и слао поруке библијским личностима. Учење о Светој Тројици-Тријадологија говори о односу, комуникацији три ипостаси. Бог Света Тројица шаље три анђела да их Аврам види, анђели причају са Саром и Аврамом. И све тако редом кроз Свето Писмо, па до данашњих дана.

Такођер, требамо да заузмемо став да погрешна употреба или злоупотреба средстава јавног информисања, интернет платформи и свега онога што смо до сад навели, представља само изоловане акције појединаца и да свијет и није толико злостан и затрован колико се представља у медијима. Јер понекад, медији "живе" од хаоса, а на нама је да филтрирамо разне вијести, увјеравамо се у вјеродостојност истих, али првенствено да останемо на Христовом Јеванђелском путу. Уском путу, а не широком и модерном путу који води у пропаст и на којем је све дозвољено, али све нам није на корист.

О ВАСКРСУ

Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи, и свима који су у гробовима живот дарова!

У рано васкршње јутро, три пута обилазимо око цркве и заустављамо се пред њеним затвореним вратима: то су последњи тренуци ћутања пре блеска васкршње радости, и у тим тренуцима се у нашим срцима, свесно или несвесно, јавља питање које се - како каже Јеванђеље - јавило и у срцима жена мироносица које су у рано јутро трећег дана по распећу, „док још беше мрак“, дошле на Христов гроб. То питање гласи: „Ко ће нам одвалити камен од врата гроба?“. Хоће ли се још једном догодити то чудо? Хоће ли још једном ноћ постати светлија од свакога дана? Хоће ли се још једном преиспунити срца наша том необјаснивом радошћу која није од овога света, радошћу која ће сву ову ноћ и још толико идућих дана одјекивати у том сверадосном васкршњем поздраву: Христос васкрсе! Ваистину васкрсе!

И - двери цркве се отварају. Улазимо у храм обасјан светлошћу. Улазимо у сверадосно васкршње јутрење. Али, негде у дубини душе остаје оно исто питање. „Ко ће нам одвалити камен од врата гроба?“. Који је смисао свега тога? Који је смисао празновања Васкрса у свету препуном страдања, мржње, ништавности и ратова? Шта значи певати „смрћу смрт уништити“ и слушати о томе да „ниједног мртвог није остало у гробу“ када смрт и даље остаје - без обзира на сву житејску сујету - јединствена и апсолутна земаљска истина? Није ли, онда, Васкрс, односно та светла Васкршња ноћ, то сверадосно васкршње ликовање само једно краткотрајно бекство од стварности, могућност краткотрајне духовне опијености после које се, пре или касније, морамо вратити тој сивој свакодневици, том слепом низу дана, месеца и година који неумитно хује крај нас, том сурвавању свега ка смрти и небићу? Одавно

нам већ пуне главу тиме да Хришћанство и није ништа друго до једна обична самообмана, „опијум за народ“, фатаморгана и измишљотина чија је једина функција да човеку пружа утеху у његовој тегобној земаљској судбини. А ако ствари тако стоје кажу они - зар онда није много храбрије и човека достојније да се одрекнемо тог привиђења и да се лицем у лице суочимо са том једноставном и недвосмисленом стварношћу нашег живота?

Шта одговорити на све ово? Први приближни одговор би могао бити следећи: не, није могуће да је све то била пука измишљотина! Није могуће да би толико вере, толико радости, толико светлости - ево већ готово две хиљаде година - могло бити пуко бекство од стварности и фатаморгана. Може ли фатаморгана трајати вековима? Овај одговор је, наравно, убедљив, али још увек није коначан. И треба отворено рећи да нема коначног и општеобавезујућег одговора који би било могуће формулисати у облику научног објашњења васкршње вере. Сваки човек у вези са питањем објашњења васкршње вере може да сведочи само о свом сопственом и живом искуству, може да говори искључиво у своје име.

Замисливши се и задубивши се у своје лично и живо искуство Васкрса, сваки човек одједном постаје свестан онога искуства из кога извире сва његова васкршње вере, одједном све у њему бива обасјано заслепљујућом светлошћу у којој се - заиста као восак од лица огња - топе све сумње и сва питања. Које је то искуство? Не могу то искуство другачије описати и објаснити осим као искуство живог Христа, Не, моја вера у Христа није произашла из тога што једном годишње, од најранијег детињства,

учествујем у празновању васкршњих празника. Напротив, моја васкршња вера се родила из мог искуства живог Христа и управо то искуство јесте оно што за мене уопште чини могућим Васкрс, што чини могућим да осетим радост и светлост те јединствене васкршње ноћи, што чини могућим да васкршњи поздрав „Христос васкрсе! Ваистину васкрсе!" одјекује у мени таквом победном силом.

Како се и када родила та вера? Не знам, не сећам се. Знам само ово: сваки пут када отворим Јеванђеље и почнем да читам о Христу и Његовој проповеди, сваки пут док читам Његове речи почињем - од свег срца и свег бића - да говорим у себи исто оно што су говорили они које су фарисеји слали да ухапсе Христа и који су се враћали необављена посла, говорећи: „Никада нико није говорио као што говори тај човек " . И знам да је Христово учење живо и данас, и да нема ничега у овом свету што се може упоредити са тим Његовим учењем о вечном животу, о победи над смрћу, о љубави која одолева смрти и побеђује је. И, штавише, знам да оно једино што ме никада не напушта и непрестано живи у мени током живота - у коме све изгледа тако тегобно и свакидашње сиво - јесте управо то унутарње сазнање да је Христос са мном. „Нећу вас оставити сироте, доћи ћу вам", говори Христос. И Христос нам долази и даје да осећамо Његово присуство. Христос

нам долази у молитви, у молитвеном трепету душе. Христос нам долази у непојмивој, али тако живој радости коју осећамо целим нашим бићем. Христос нам долази у тајанственом, но опет тако несумњиво извесном присуству Његовом које осећамо у храму за време богослужења. Христос нам долази у светим тајнама. И све време у нама све више и више нараста тај опит, то знање, та очевидност: Христос је ту, испуниле су се Његове речи - ко Ме воли, Ја ћу бити са њим. И ми и у радости и у жалости, и међу људима и у самоћи непрестано осећамо Његово непорециво присуство, силу Његових речи и радост која долази од вере у Њега.

И, гле, ево јединственог одговора и једиственог доказа: „Што тражите живог међу мртвима? Није овде, него устаде... " (Лк. 24, 5 - 6)

И зато је свецело Хришћанство у том стално новом и новом доживљавању вере, у непрестаном оваплоћивању вере у обредима, речима, звуковима и бојама. Ономе ко не верује у Христа Хришћанство заиста изгледа као фатаморгана. Јер такав слуша неразумљиве речи и посматра неразумљиву церемонију, и објашњава их искључиво споља. Међтим, за онога ко верује све - и обреди, и речи, и звуци, и боје - светли изнутра: и то не као доказ, већ

као резултат његове вере, као живот вере у свету, у души, у историји. Зато нам је тако жив, тако стваран и тако савремен Велики Петак са његовом тамом и жалости. Зато и можемо да плачемо пред Крстом и преживљавамо изнова све то што се догодило на Велики Петак као дан тријумфа зла, издаје, кукавичлука и предаје. Зато и можемо да са трепетом и надом гледамо у живоносни гроб Господњи на Велику Суботу. Зато и можемо сваке године да празнујемо Васкрсење. Јер празник Васкрсења није празник на који се сећамо догађаја који припада давној прошлости. Васкрсење је стварни, сверадосни и свесрећни сусрет са Оним у Кога је наше срце давно већ сусрело и препознало свој истински живот и светлост сваке светлости.

Васкршња ноћ је сведочанство о томе да је Христос жив и да је са нама, да смо и ми

живи са Њим Живим. Сва васкршња ноћ јесте позив човеку да у овом свету и животу угледа и препозна зору тајанственога дана Царства Божијег. „Данас пролеће миомирише - и нова твар ликује...“, пева Црква на Васкрс. Нова твар ликује у вери, у љубави и у нади. „Данас је дан Васкрсења и просветлимо се слављем, и један другог загрлимо, и рецимо: Браћо! И онима који нас мрзе опростимо све Васкрсењем и запевајмо - „Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништивши, и онима који су у гробовима живот дарова“.

Христос васкрсе!

Преузето из књиге: Протојереј Александар Шмеман, ТАЈНЕ ПРАЗНИКА, Светигора, 1996. год .

БЕСЕДА НА ТОМИНУ НЕДЕЉУ У КАРЛОВЦУ, 29. АПРИЛ 1979. ГОДИНЕ

*Нека је што више дана "које створи Бог"
(По. 118, 24)*

Тек се завршила Светла седмица у којој смо сваког дана кликтали: *"Ево дана који је створио Господ! Радујмо се и веселимо у овај дан"*.

Сваки је дан Божији дан, јер нема дана који није један у низу дана у времену које је за овај наш свет отпочео Бог. Зато је сваки дан Божији дан једнако када нас обасипа милост Божија, као и када смо под руком Суда Божијег. Једнако када нас Бог радује својом близином, као и кад нас опомиње патњом и немиром. Али има дана у години који не личе на друге дане, који су пуни милости Божије, када осећамо да је Бог ту поред нас, па смо са Њим на Ти, као са родитељем у кући или код најближих у посети.

Међу данима посебне милости и доброте Божије према нама на првом месту су дани празновања Васкрслог Христа Спаситеља. Тада се у нама истински понавља оно што се догодило у Јерусалиму трећег дана после Спаситељеве Голготе. Тајна Спаситељевог Васкрсења није остала у оној надземаљској светлости у којој је Он заблистао из Гроба. Није напустила свет одласком у Вечни живот светих сведока Његовог Васкрсења. Није исцрпљена оним дивним реалистичним приказом Чуда од стране светих јеванђелиста. То Чудо вечно траје, не само у Вечности за коју се такође оно догодило, него и у свима генерацијама рода људског, до нас и иза нас до краја света и века. И ево, ехо тог великог догађаја одзвањало је ових дана и у нашим душама. Довољан је само један ускршњи поздрав или само један стих који нас подсећа на Спаситељево Васкрсење, па да се чудо понови и у нама, да га доживимо слично као први свети сведоци Христове победе над смрћу.

По том својем чудесном садржају дани иза нас су заиста били дани *"које створи Господ"*. И били су то дани за радост и весеље. Оно Његово *"радујте се"* упућено светим женама мироносицама, као и Његов поздрав - *"Мир*

вам", упућен престрављеним апостолима у часу Његовог првог сусрета са њима након Васкрсења, одзвања и у нама увек када с вером славимо Христово Васкрсење. Нека нам помогне Бог да је што више дана у нашем животу за које можемо рећи да их *"створи Бог"*. Нека је што више дана у којима вером разговарамо са Богом својим, када Његово присуство доживљавамо у срцу, и у уму, и у дому, и у сусрету са људима.

Нека је што више дана као овај наш данашњи дан у нашем карловачком храму. Надахнута црквена песма нашег драгог и уваженог Катедралног хора београдске Саборне цркве, цркве Српског патријарха, изазвала је у нама велику радост и открила пред нама још један дан за који можемо сви казати: *"Ево дана којег створи Господ!"*. Ево и дана радости и весеља, дана духовног узлетања и сусрета са Богом у истини и лепоти, што и јесте смисао и циљ надахнуте црквене песме. Зато топло благодарим Управи хора и свим члановима што су нас тако богато духовно нахранили, још једном нам открили не само сву лепоту, него и значај за духовни живот и за ментално здравље надахнуте уметничке песме.

Захваљујемо се и у име овде присутних карловчлана који нису заборавили онај прошлогодишњи сусрет са нашим и драгим и у Европи већ реномираним катедралним хором београдске Саборне цркве. Нека Вам Бог даде снаге да и даље широм земље наше и широм света пропагирате нашу узвишену литургијску уметничку песму, тако потребну овом савременом човеку, који просто духовно замире поклопљен бетоном, асфлатом и стешњен унутрашњим немиром, у једном савременом свету, у коме је више сјајних предмета, а све мање надахнутих душа. Хвала Вам, драги наши пријатељи. Нека помогне Бог да се и убудуће заједно радујемо Богу и један другоме.

Ништа тако ни толико не уздиже и не оплеменењује човека као светли тренуци. Сваки је такав тренутак празник у друковном животу човековом. Делују ти тренуци као духовна олуја на душу, развејавају наслаге, чисте срж и стављају човека заштићена и пред његовог Бога и пред његову савест. Ко нема таквих тренутака, не живи него животари, не радује се и када се весели, заваарава себе и када мисли да воли. Немају такви дане "које створи Бог", па су лишени праве радости и када се веселе. Такве свете тренутке имају само људи живе вере. Имали су их свети патријарси, пророци Старога Завета. Имали су их апостоли Христови од часа избора па до краја живота. Имају их људи живе вере и данас, када изгубљени и духовно крајње осиромашени човек лута по овом свету лажних вредности и опојних отрова који га вребају и у дому и на путевима и свуда где се све празнији и све несрећнији креће и налази.

Пре неколико година служио сам на вечерњем у једној нашој сеоској цркви. Певали су свештеници и наше гомирске монахиње. Није то било ништа ни посебно лепо ни

духовно изазовно. Али ту се нашла и једна интелектуалка, из једне честите куће, али стицајем времена ратних и поратних, потпуно удаљена од свега што је Црква и религиозни духовни живот. Та за Цркву, сада већ упокојена, потпуно изгубљена жена, одједном је дубоко заридала. Није могла да се утеши... Сетила се свог детињства, свих дана празничних радости, нечег лепог, за њу за свагда изгубљеног. Почела је да савиђује свој растрзани, немирни живот са духовним озрачајима тог ипак скромног богослужења, али је оно ипак било довољно да та иначе дивна душа, без да је то могла признати, ипак доживи нешто као дан који је и за њу, после толико деценија "створио Бог".

Нема тог материјалног добра нити какве друге вредности и друштвене предности који су у стању да усреће изнутра усахлу душу. Пре двадесетак дана читао сам у једном нашем угледном књижевном листу један кратки есеј под насловом "Лепо украшена лудница". Та лудница је овај наш технички богати, али психички све сиромашнији и све отуђенији свет. Није то казано ни са двери ни са амвона, него

са једне угледне литерарне трибине. Да сам то казао ја, можда би ме неко и критиковао што тако оштро нападам једно време заиста богато кретањима у свим правцима материјалног просперитета. Није данас тајна да се и с лева и с десна називу опасности од бројних и тешких отуђења којима је тешко оштетила човека ова наша техничка цивилизација. Не треба њу заустављати, него ју треба обогатити. Треба спасавати духовну природу човекову. Треба и савременом човеку што више дана "које створи Бог". Иначе шта свет чека у 21. веку!

Ова недеља прва по Васкрсу, зове се Недеља Антипасхе или Томина недеља. Овамо ову недељу зову још у народу и Мали Ускрс. И њен садржај је заиста нешто посебно у нашем календару. По ономе шта ова недеља евоцира, и она је један истински дан "који створи Господ".

Апостол Тома био је један од дванаесторице Христових апостола. Био је млад, полетан, одушевљен, али и критичког духа. Он није доживео васкршњу радост као свете жене мироносице и остали свети апостоли. Није био међу апостолима када им се скривеним од света и застрављеним од страха јавио Васкрсли у дан Васкрса после подне. Није веровао браћи апостолима да су видели Васкрслог, да им се јавио. Као изазван провиђењем, унапред уткан умно у сва сумњала до краја света и века, рекао је: да неће веровати док очима својим не види ожиљке рана на телу Христовом и док не метне "прст свој" у прободена ребра Христова. И он је то доживео. Осам дана после Васкрса Васкрсли се јавља апостолима са којима је био и Тома. Христос га призива на опит. Уверен и надахнут, понесен и уздигнут Тома кличе: *"Господ мој и Бог мој!"*

Спаситељ му узвраћа: *Видео си и поверовао. Благо онима који не видеше а вероваше!*

Кликај апостола Томе је у исто време и крик људске судбе. Наћи Бога, па Га изгубити то је најчешће неповратни губитак. Није он доживео

васкршњу радост као свете жене мироносице, ни као остали апостоли. Није био почаствован да чује речи Васкрслог: *"Радујте се"* и *"Мир Вам"*. Сумњао је. Није се задовољио ни оним што је било довољно осталим апостолима. Хтео је "емпиријског Христа", Христа са ожиљцима рана и са прободеним ребрима. И доживео је свој велики дан, заиста дан "који створи Господ".

Дубоко су карактеристичне речи Спаситељеве: да благо онима који не видеше а вероваше! Није ово случајно казано. И данас људи претежно траже "емпиријског" бога. Више Га траже у природи и у космосу, у атомима и у галаксијама, него у својој души. Још нисмо довољно свесни да се у душу човековој "понавља" Бог, као што се у сваком атому понавља наше сунце па и цео космос. Бог космичких даљина није Бог молитве, мада је то исти Бог којег откривамо у себи. Није то претежно Бог молитве и надахнућа, него Бог дивљења. Бог молитве и надахнућа је Бог који се открије у себи, у срцу, Бог који се "понавља" у човековој души. То је Бог који се открива заједно и очима срца и очима ума. Пред тако доживљеним Богом, човек се моли, расте све мере "узраста Христовог", постаје надахнути сведок Божији.

Зато је Спаситељ и казао да благо онима који не видеше а вероваше. Благо онима који су Бога открили не у даљинама свемира, него у дубинама сопствене душе. И у човеку као и у Васиони, неизмерно велико и немерљиво мало некако се поравнавају. О како су дивне тајне у које се улази кроз капију вере! Али у чистоти срца, у смирењу, у љубави која Бога жели, у надахнућу у којем се прелазе копрене и савлађују границе које деле светове.

Богу који нам даје велике дане, велике тренутке и велика надахнућа, који нам дарива посебне дане своје, које Он за нас ствара, нека је слава у векове. Амин.

АКТУЕЛНОСТИ са интернет презентације епархије горњокарловачке

Храмовна слава Св. Спиридон Чудотворац у Пероју

Православни житељи истарског места Перој свечано су дана 25. децембра 2021. године прославили храмовну славу Светог Спиридона Чудотворца епископа тримитунског. Његово високопреосвештенство Митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије началствовао је Светом архијерејском литургијом у Храму Св. Спиридона Тримитунског уз саслужење Преосвећене господе Епископа осечкопољског и барањског Херувима и домаћина Епископа горњокарловачког Герасима, свештенства и свештенмонаштва Митрополије црногорско-приморске и епархија осечкопољске и барањске и горњокарловачке.

На крају Литургије у славу Божију и част Светог Спиридона Чудотворца, епископа тримитунског, пререзан је славски колач, а потом је Епископ горњокарловачки Герасим сабранима честитао празник и поздравио браћу архијереје који су дошли да са његовом паством подијеле ову духовну радост, истичући посебну захвалност Високопреосвећеном Митрополиту Јоаникију. Након Епископа Герасима, Високопреосвећени

Митрополит Јоаникије је такође одржао кратку бесједу поучавајући окупљене вјернике о животу Св. Спиридона и управо искористио примјер Св. Спиридона како би све поучио чврстине вјере и љубави Божијој рекавши:

Св. Спиридон се потпуно ослонио на Господа Исуса Христа и Господ Исус Христос се настанио у његовом срцу и он је њиме помагао, тјешио, његовом мудрошћу поучавао народ, али и исцјељивао, и за вријеме свога земаљскога живота, а посебно пошто га је Господ узео Себи. Онда је почео преко његових светих моштију да излива премнога чудеса и исцјељења.

Трудом и добротом овогодишњих кумова храмовне славе за све присутне вернике приређена трпеза љубави на којој су перојски верници и чланови Друштва перојских Црногораца прославили свог небеског заштитника, а прије одласка за трпезу љубави локални парох-протопрезвитер-ставрофор Горан Петковић повео је епископе и митрополита у обилазак музеја и галерије који су посвећени историји овог малог мјеста и његових житеља чија велика већина вуче поријекло из Црне Горе.

Прво литургијско сабрање под сводовима новог храма

Празник Св. Спиридона Чудотворца, патрона петрињског храма и небеског покровитеља града Петриње, свечано је прослављен литургијским сабрањем којим је началствовао протопрезвитер-ставрофор Славиша Симаковић, парох костајнички уз саслужење презвитера Горана Каламанде, пароха глиског и протопрезвитера Саше Умићевића, надлежног пароха петрињског.

У присуству већег броја верног народа из Хрватске, Србије и расејања, узнете су молитве благодарности за сва добра којима нас Господ свакодневно дарује, али и на једном посебном дару, односно на новоизграђеном храму под чијим сводовима се на почетку празничног дана благодатно евхаристијски прослави Име Троједног Бога и у Њему светог Спиридона Чудотворца. Духовну радост празничног дана својим присуством увеличали су г. Борис Милошевић, потпредседник Владе Р. Хрватске, г. Давор Тркуља, министар саветник и отправник послова при Амбасади Р. Србије у Загребу и г. Милорад Пуповац, саборски заступник и председник Српског народног вијећа у Загребу.

Милошћу Божијом и

молитвеним заступништвом патрона петрињског храма, након пуних 30 година служења у импровизованим богослужбеним просторима отворена су врата храма који се из пепела диже, те ће се са благословом Епископа горокарловачког г. Герасима у њему вршити сва богослужења и молитвословља до окончања обнове преосталих храмова петрињске парохије, страдалих у разорном земљотресу са краја 2020. године.

Служењем прве свете Литургије обележена су и два тужна јубилеја, 80 година од рушења првог храма Св. Спиридона из 1785. године и 30 година од минирања другог храма из 1976. године, сећајући се трагичних догађаја али и свих оних који се уградише у та два света храма. Нека би дао Бог да се назовемо достојним потомцима наших предака, који својим животима, а многи од њих и мученичком кончином посведочоше своје православно име.

Овим путем позивамо све људе добре воље да помогну завршетак изградње храма Св. Спиридона, којим ћемо и пред Богом и пред људима показати своје јединство.

Помоћ се може уплатити на рачун Црквене општине Петриња

OTP banka d.d.
IBAN –
HR0824070001188020310
SWIFT COD: OTPVHR2X

Протопрезвитер Саша
Умићевић, парох петрињски

Божјиња Литургија у Саборном храму у Карловцу

На дан када славимо празник Рођења Господа и Спаса нашега Исуса Христа, у петак 07. јануара 2022. године Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки господин Герасим служио је Свету Архијерејску Литургију у Саборном храму у Карловцу.

Епископу Герсиму саслуживало је свештенство Саборног храма, протопрезвитер-ставрофор Радослав Анђелић, протопрезвитер-ставрофор Милидраг Стокановић, протопрезвитер Дарко Дугоњић, и протођакон Небојша Анђић.

По завршетку Свете Литургије Божјињу посланицу Српске Православне Цркве прочитао је протопрезвитер-ставрофор Милидраг Стокановић, а присутнима се обратио Епископ Герасим честитајући данашњи празник радосним поздравом

*Мир Божији – Христос се
роди*

Божјињи дарови Кола српских сестара „Преподобна мати Параскева“ из Обреновца

Иако физички километрима удаљени од градића у Банији и Крајини, хумани људи из Обреновца пожелели су да тамошњој браћи и сестрама дане наступајућег Најрадоснијег празника бар мало улепшају даровима, у духу јеванђељске љубави коју смо нарочито позвани да творимо према онима

који страдају. Коло српских сестара и протонамесник Немања Павловић прикупили су помоћ у храни, кућној хемији и предметима за молитвени живот, која је 03.01.2022. године уручена. У знак благослова, прве пакете су утоварили Епископ ваљевски Г. Исихије и Епископ горњокарловачки Г. Герасим, као и председник Градске општине Обреновац Мирослав Чучковић.

Благосиљајући данашњи скуп, Владика Исихије је навео да је основно што треба да чинимо за пострадале то да се молимо, али уз молитву треба да се трудимо да помогнемо колико је у нашој моћи. Зато смо се овде постарали да сакупимо помоћ за 200 домова. Сваки од тих пакета садржи основне потрепштине, али и по једну дивну поруку од наших најмлађих. Деца из обреновачких вртића су спремила по цртеж са најлепшим жељама за сваки пакет. То ће значити можда више и од саме помоћи. Захваљујемо свима који су уложили труд у ову акцију и надамо се да ће да буде на корист свима који примају и који дају, јер Црква је један организам и када страда један део, страдају сви – рекао је Владика Исихије.

Ово је заиста леп гест пажње и љубави људи који се сећају своје браће. Тај део моје епархије се још увек опоравља од земљотреса. Људи се сналазе на разне начине, али више од свега за оне који примају помоћ значи спремност овдашње Цркве – Вашег епископа, свештенства и добрих људи да помогну људима који су унесрећени. Православни смо, јеванђеље нас учи да будемо попут

милостивог Самарјанина. Из тог разлога данас сам овде да из ваших руку и срца прихватим овај дар за моје епархиоте.

Епископ Герасим се још једном захвалио Његовом преосвештенству епископу ваљевском г. Исихију, Црквеној Општини Обреновац, Колу српских сестара, градоначелнику Обрановца као и многим другим привредницима из овог града који су помогли ову акцију.

Посебан допринос пружио је Жељко Роксандић, родом из Мајских Пољана у Глини, кога је ратни вихор средином деведесетих довео у Обреновац, али везу са завичајем у својој души никада није прекинуо.

Његова Светост Патријарх Српски господин Порфирије угостио дјецу са Баније

У сриједу, 5. јануара, у храму Светог Саве на Врачару, Његова Светост Патријарх српски Господин Порфирије угостио је дјецу из Баније.

Том приликом ријечима испуњеним љубављу обратио се дјечици и цитирајући Христове ријечи „Пустите дјецу да долазе к мени и ако не будете као дјеца, нећете ући у Царство небеско“, рекао је да то значи да будемо заиста добра дјеца својим родитељима, да будемо послушни, добри другари својим комшијама, пријатељима, онима који иду са нама у школу заједно и да када се трудимо да волимо свијет, а то значи да волимо сваког човека, свако дијете,

без обзира о коме се ради, да смо, само ако тако чинимо, на путу добра и на путу којем ћемо разумијети љубав Божију.

Након обиласка Храма, Патријарх Порфирије је поделио дијечици Божиће пакетиће.

Свечано прослављен празник Светог Данила исповједника карловачког и плашчанског

Православља исповједнике и добри архипастиру Цркве Христове, водитељу народа, блажени и побједоносни светитељу оче Данило, удостојивши се вјенца вјечног живота, моли Господа за спасење душа наших. (тропар Светом Данилу Исповједнику)

Светом архијерејском Литургијом у Саборном храму Светог оца Николаја Мирликијског у Карловцу, 09 фебруара 2022. године на којој је началствовао Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, свечано је на нивоу епархије горњокарловачке, прослављен Свети Данило исповједник. Епископу Герасиму су саслуживали: архимандрит Наум (Милковић), протопрезвитер-ставрофор Радослав Анђелић, протопрезвитер Дарко Дугоњић, презвитер Саша Лончина и протођакон Небојша Анђић.

Након заамвоне молитве Епископ Герасим је освештао славски колач и кољиво у част Светог Данила исповједника и свих исповједника епархије горњокарловачке.

Честитајући свим сабраним празник, владика је у својој бесједи pouчио вјернике о животу и дјелу Светог Данила.

Епископ Херувим: Умирујући тијело, човјек постаје способан за духовни живот, обогашен Духом Светим

У недељу митара и фарисеја, Његово Преосвештенство Епископ осечкопољски и барањски г. Херувим је по благослову епископа горњокарловачког г. Герасима служио Свету Архијерејску Литургију у манастиру Пресвете Богородице Тројеручице у Доњем Будачком. Епископу су саслуживали архимандрит Наум (Милковић) и ђакон Војислав Николић

Након литургијског сабрања епископ Херувим се обратио вјерном народу поучавајући вјерне на тему данашњег јеванђеља.

У манастирској сали је након Свете Литургије било уприличено послужење за све вјернике.

Свети мученик Трифун-Крсна слава Епископа горњокарловачког г. Герасима

Свечаним вечерњим богослужењем у Саборном храму Светог Оца Николаја Мирликијског Чудотворца у Карловцу, дана 13. Фебруара 2022. године, отпочета је прослава Светог мученика Трифуна који је заштитник и Крсна слава Епископа горњокарловачког

г. Герасима. Вечерњим богослужењем је началствовао Епископ марчански г. Сава изасланик Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија, а богослужењу су присуствовали: Епископ осечкопољски и барањски г. Херувим, Епископ бихаћкопетровачки г. Сергије и домаћин Епископ горњокарловачки г. Герасим. Преосвећеном Епископу г. Сави су саслуживали архимандрит Наум Милковић, протопрезвитер-стафрофор Милидраг Стокановић, и ђакон Будимир Кокотовић. Након вечерњег богослужења Епископ г. Сава је свима пожелио благословено и срећно навечерје празника, а Епископ г. Герасим се свима присутнима захвалио на доласку пожеливши свима добродошлицу.

Торжественост Светом Архиепископском Литургијом, 14.02.2022. године у Саборном храму светог оца Николаја Мирликијског Чудотворца, Епископ горњокарловачки г. Герасим је прославио свога заштитника и своје Крсно име, светог мученика Трифуна. Евхаристијским сабрањем началствовао је Његово Преосвештенство Епископ бихаћкопетровачки г. Сергије уз саслужење Епископа нишког г. Арсенија, Епископа далматинског г. Никодима, Епископа осечкопољског и барањског г. Херувима, Епископа марчанског Саве, домаћина Епископа горњокарловачког г. Герасима, протопрезвитера-ставрофора Слађана Васића (цариградска патријаршија), протопрезвитера-ставрофора Милидрага Стокановић, протопрезвитера-ставрофора Славише Симаковића,

презвитера Саше Лончине, ђакона Александра Лукића (митрополија загребачкољубљанска) и ђакона Војислава Николића.

У својој беседи Епископ г. Сава је честитао славу и празник Епископу г. Герасиму и том приликом у архипастирској беседи је истакао смисао и подвиг мучеништва рекавши:

Свети мученик Трифун јесте прави пример благодатног живота, благодатног живота за веру у Христа, благодатног живота за Васкрсење у Христа, јер његово мучеништво, страдање јесте наш пут ка коме треба да идемо. Својим мучеништвом свети Трифун је посведочио Васкрслог Христа и на тај начин нама показао пут Васкрсења и Живота вечног. Тамо где падне једна кап мученичке крви, ту као цвет изниче хришћанство, оно почива на мучеништву и оно је основ и залог наше вјере.

По заамвоној молитви Епископ г. Арсеније је благословио хлеб и жито који су принесени у славу Божију и у част светог мученика Трифуна.

Након завршеног литургијског сабрања Епископ горњокарловачки г. Герасим је у знак захвалности одликовао великог добротвора ове епархије господина Јову Вуковића орденом новомученика горњокарловачких те се захвалио епископима и свим осталим људима који су дошли да заједно увеличају и прославе подвиг Светог мученика Трифуна.

Исповјест свештенства и свештеномонаштва Епархије горњокарловачке

У првој седмици Часног поста, у петак 11. марта 2022. године, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим служио је Литургију Пређеосвећених Дарова у Саборном храму Светог Оца Николаја Мирликијског Чудотворца у Карловцу.

Епископу г. Герасиму су саслуживали: архимандрит мр Наум (Милковић), протопрезвитер – ставрофор Мићо Костић, протопрезвитер – ставрофор Милидраг Стокановић, презвитер Горан Каламанда и протођакон Небојша Анђић.

Прије Литургијског сабрања извршена је Света тајна исповјести свештенства и свештеномонаштва Епархије горњокарловачке, а Свету Тајну Исповјести вршио је протосињел Венијамин (Ковачевић) брат манастира Преподобне мати Параскеве у Загребу (Митрополија загребачко – љубљанска). По завршетку Пређеосвећене Литургије присутнима се обратио Епископ Герасим говорећи о значају Тајне исповјести како за вјерни народ тако и за свештенике. Своју бесједу Епископ Герасим завршио је позивом: “Будимо со која је потребна земљи!”

Недеља Православља – Света Архиепископска Литургија у храму Светог Николаја Мирликијског у Ријеци

У недељу Православља 13. марта 2022. године, када наша Света Црква молитвено

прославља Преподобног Василија Исповједника, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, началствовао је Светим евхаристијским сабрањем у храму Светог Оца Николаја Мирликијског Чудотворца у Ријеци.

Преосвећеном Епископу г. Герасиму су саслуживали: протопрезвитер – ставрофор Мићо Костић, протопрезвитер Јован Галамић, презвитер Саша Лончина и протођакон Небојша Анђић.

По завршетку литургијског сабрања свим присутнима се обратио Епископ Герасим бесједећи на тему данашњег празника: „У недељу Православља сјећамо се побједе, наше исправне вјере над свим јересима, а последња из тих јереси јесте иконоборство. Црква је дала многе мученике, исповједнике, светитеље, због тога ова недеља и јесте посвећена Православљу, у којој прослављамо нашу исправну вјеру. Зато су наши храмови, иконостаси, иконе осликани ликовима светитеља, и када се поклањамо иконама, ми се не клањамо материји, од које су оне сачињене или неком идолу већ оном светом лику који је изображен на тим иконама, коме се молимо и кога славимо.“

Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки Герасим: Крст је спасоносни лијек

У Крстопоклону недељу, 27. марта 2022. године, када се молитвено прославља Преподобни Бенедикт Нурсијски, Његово Преосвештенство Епископ

горњокарловачки г. Герасим началствовао је светим Евхаристијским сабрањем у Саборном храму Светог Оца Николаја Мирликијског Чудотворца у Карловцу.

Преосвећеном Епископу г. Герасиму су саслуживали: протопрезвитер – ставрофор Радослав Анђелић, протопрезвитер Дарко Дугоњић, презвитер Саша Лончина и протођакон Небојша Анђић.

У својој архипастриској бесједи Епископ Герасим је присутне поучио рекавши:

*Драга браћо и сестре
Господ нам даје спасоносни
лијек. Ми људи нисмо свјесни
колико је тешка болест
грјеха коју носимо у себи.
Господ нам нуди лијек који
је и Он сам узео на себе и
добровољно пострадао за
нас људе. Тај спасоносни
лијек јесте Крст. То је наш
лични крст који носимо у
овом свијету, крст нашега
живота којег добровољно
прихватимо из руку Господа.
Прихватимо без роптања све
оно што Господ даје и добро
и лоше, да би смо се могли
назвати истинском дјецом
Божјијом. Зато нам Господ
у Јеванђељу говори и позива
нас, никога не приморавајући,
да ко хоће да иде за Њим
нека се одрекне себе, дакле,
нема приморавања и терања
на тако велики и страшан
подвиг, тај пут је пут
Господњи и пут светих, и тај
пут је Јеванђелски, узак, али
спасоносан. Одрећи се себе
значи одрећи се греховног
човјека у нама, како би смо се
сјединили са Богом.*

**Средопосна недеља у
Карловцу**

У четврту недељу Свете
Четрдесетнице (Средопосну)

03. априла 2022. године, и
када свршавамо спомен на
преподобног и богоносног
оца нашег Јована
Лествичника, писца чувеног и
знаменитог дела „Лествица“,
а молитвено прослављајући
Светог преподобног Јакова
Исповједника, Његово
Преосвештенство Епископ
горњокарловачки г. Герасим
началствовао је Светим
евхаристијским сабрањем
у Саборном храму Светог
Оца Николаја Мирликијског
Чудотворца у Карловцу.

Преосвећеном Епископу г.
Герасиму су саслуживали:
протопрезвитер – ставрофор
Радослав Анђелић,
протопрезвитер Дарко
Дугоњић и презвитер Саша
Лончина и протођакон
Небојша Анђић.

Након завршеног
литургијског сабрања народу
се обратио Епископ Герасим
говорећи:

“...Бог је свуда и на сваком
мјесту. Он види и допушта
да нас демон мучи и куша.
Али, ако вјерујемо Њему
као Творцу свега, кео
неком ко је дао живот свој
за нас бићемо заштићени
Његовом благодаћу. То смо
и могли видјети из данашње
јеванђељске приче гдје човјек
моли Господа да му излијечи
сина од напада демона
говорећи: Господе помози
мом невјерју. Управо путем
тих ријечи он је исказао своју
вјеру у Господа, а самим
тим Господ је одговорио и
излијечио младића.”

ЕПИСКОП

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА

Славе Рашкај 14; 47 000 Карловац; Република Хрватска

телефон: 00385 (0)47 642 531; факс: 00385 (0)47 642 532; e-mail: episkop@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (I)

ЈЕРЕСЈ Саша Лончина

Мирослава Крлеже 15, 47000 Карловац

mob: +385 (0)95 4312 121
e-mail: prva.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (I)

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР Митко Костич

Ивана Зајца 24/1; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 335 399 • faks +385 (0)51 324 160
e-mail: prva.rijeka@eparhija-gornjokarlovacka.hr
mob: +385 (0)91 5148250

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПУЉИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР Горан Петковић

Перој 19; 52 215 Водњан

tel: +385 (0)52 520 654 • faks +385 (0)52 520 654
e-mail: spco.pula@eparhija-gornjokarlovacka.hr
mob: +385 (0)98 9793038

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (II)

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР Радослав Анђелић

Тина Ујевића 5; 47 000 Карловац

mob: +385 (0)98 563 613
e-mail: druga.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (II)

ПРОТОЈЕРЕСЈ Јован Галамич

Ивана Зајца 24/3; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 319 064 • mob: +385 (0)95 7233564
e-mail: druga.rijeka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОГУЛИНУ

ПРОТОЈЕРЕСЈ Милан Симић

Б. Франкопана 16; 47 300 Огулин

tel: +385 (0)47 532 475 • mob: +385 (0)98 1300531
e-mail: spco.ogulin@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (III)

ПРОТОЈЕРЕСЈ Дарко Дугоњич

Владимира Назора 7; 47000 Карловац

mob: +385 (0)99 430 2121
e-mail: treca.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГОСПИЊУ/СЛИЊАНУ

ЈЕРЕСЈ Драган Михаљевић

Ул. Специјалне Јединице Полиције 16; 53 000 Госпић

mob: +385 (0)97 6682641
e-mail: spco.gospic@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДОЊОЈ ЛАПЦИ

ПРОТОНАМЕСНИК Презраг Сушић

Маршала Тита 11; 53 250 Доња Лапац

tel: +385 (0)53 765 154 • mob: +385 (0)95 871 6269
e-mail: spco.donji-lapac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (IV)

ПРОТОЈЕРЕСЈ – СТАВРОФОР Милан Драг Стојановић

Амброза Враницанија 6; 47 000 Карловац

mob: +385 (0)95 776 776 9
e-mail: cetvrta.karlovacka@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У С. МОРАВИЦАМА

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР Јованко Стојановић

Докмановићи 10; 51 325 Моравице

tel: +385 (0)51 877 137 • fax: +385 (0)51 877 137
mob: +385 (0)98 801051
e-mail: spco.moravice@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГРАЧАЦУ

ПРОТОНАМЕСНИК Презраг Пантелић

К. Степинца 82; 23 440 Грачац

tel: +385 (0)23 7890 864 • fax: +385 (0)23 7890 865
mob: +385 (0)99 5962569
e-mail: spco.gracac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ТОПУСКОЈ

ПРОТОЈЕРЕСЈ Миле Ристич

Прилаз г. Драшковића 2а; 44 415 Топуско

tel: +385 (0)44 733 329 • fax: +385 (0)44 733 329
mob: +385 (0)91 5850546
e-mail: spco.topusko@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДРЕЖНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ Милан Симић администратор парохije

Центар бб 47 313 Дрежница

tel: +385 (0)47 56 6179 • fax: +385 (0)47 566 351
mob: +385 (0)98 1300531
e-mail: spco.dreznica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЛАШКОЈ

ЈЕРЕСЈ Саша Ђуркић

Прве гардијске бригаде 1/а; 47 304 Плашки

mob: +385 (0)98 130 0531
e-mail: spco.plaski@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГЛИНИ

ЈЕРЕСЈ Горан Каламанџа

Хрватска 20; 44 400 Глина

tel: +385 (0)44 880 615 • fax: +385 (0)44 880 615
mob: +385 (0)95 5208053
e-mail: spco.glina@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОРЕНИЦИ

ПРОТОНАМЕСНИК Никола Малобабич

Девете гардијске бригаде 26; 53 230 Кореница

tel: +385 (0)53 756 367 • fax: +385 (0)53 756 367
mob: +385 (0)95 8061838
e-mail: spco.korenica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЕТРИЊИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ Саша Умићевић

Владимира Назора 13; 44 250 Петриња

tel: +385 (0)44 813 419 • fax: +385 (0)44 813 419
mob: +385 (0)95 5114669
e-mail: spco.petrinja@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОТОЧУ

ПРОТОНАМЕСНИК Слађан Никич

Трг др. Фрање Туђмана 5; 53 220 Оточац

tel: +385 (0)53 771 285 • mob: +385 (0)98 9002171
e-mail: spco.otocac@eparhija-gornjokarlovacka.hr

МАНАСТИР РОЂЕЊА Св. ЈОВАНА У ГОМИРЈУ

АРХИМАНДИРИТ Михаило (Бучевећ)

Рибњак 23; 51 327 Гомирје

tel: +385 (0)51 878188 • fax: +385 (0)51 878188
mob: +385 (0)91 7814314
e-mail: manastir.gomirje@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОСТАЈНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕСЈ-СТАВРОФОР Славиша Симаковић

Даворина Трстенака 5; 44 430 Костајница

mob: +385 (0)95 8787 197
e-mail: spco.kostajnica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДВОРУ

ПРОТОНАМЕСНИК Југослав Максимовић

Миле Б. Чађе 46; 44 440 Двор

tel: +385 (0)44 871 811 • fax: +385 (0)44 871 811
mob: +385 (0)95 5094328
e-mail: spco.dvor@eparhija-gornjokarlovacka.hr

МАН. БОГОРОДНИЦЕ ТРОЈЕРУЧНИЦЕ У Д. БУДАЧКОЈ

АРХИМАНДИРИТ МР Насум (Милошевић)

Доњи Будачки 6; 47 242 Крњак

tel: +385 (0)47 718 206 • fax: +385 (0)47 718 206
mob: +385 (0)99 744-002-9
e-mail: manastir.trojerucica@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОЛАРИЋУ

ЈЕРЕСЈ Бранко Сантрач

Коларић 67; 47 220 Војнић

tel: +385 (0)47 883 519 • fax: +385 (0)47 883 519
mob: +385 (0)95 797 2549
e-mail: spco.kolaric@eparhija-gornjokarlovacka.hr

